

Vart är du på väg - och vill du verkligen dit?

En predikan kring vikten av självkänedom

Ola Wingbrant

2017-06-18

Inledning

Välkomna! Det känns jätteroligt, och lite extra högtidligt att få predika idag. Det ger mig tillfället att både börja den här vårens serie av predikningar, och avsluta dem. Idag är som bekant vår sista gudstjänst innan sommaruppehåll med semestrar med mera.

För dem som tycker att jag är ett okänt ansikte heter jag Ola Wingbrant, och har haft glädjen och privilegiet att få dela uppdraget att predika i den här församlingen under några år.

Som de flesta av er vet så har jag och min fru Helena flyttat till Södertälje. Det här är därför min sista "reguljära" predikan, även om jag hoppas att vi kommer att ses igen. Jag skulle därför vilja ta tillfället i akt att tacka er alla. Framförallt skulle jag vilja ge ett stort tack till PM och Jeanette för det förtroende, utrymme och de möjligheter som ni gett mig genom åren. Om jag någon gång har en liknande ledarfunktion som ni hoppas jag att jag vågar och kan föra den traditionen vidare.

Självkänedom

Hur många av er har sett dagens ämne? Vågar jag fråga hur många som tycker att det verkar intressant? Jag har valt titeln "Vart är du på väg - och vill du verkligen dit?". Det här är en fråga som har med självkänedom att göra.

Självkänedom är ett stort begrepp. Jag måste erkänna att jag hade lite problem när jag jobbade med den här predikan. Inte för att det saknas material om självkänedom i Biblen, utan snarare för att det finns små bitar och snuttar utspridda överallt. Det gör att vi kommer titta på flera, faktiskt på gränsen till många, olika avsnitt idag. Jag ber er därför att försöka följa med och inte bli

distraherade av de många hoppen. När vi tittar på ett nytt bibelord, ställ er frågan "vad har det här med självkänedom att göra"?

Vart är jag på väg, och vill jag verkligen dit? Andra frågor som rör självkänedom är, vem är jag? Varför är jag här? Vad värderar jag?

När jag och Helena besökte Aberdeen Vineyard för några år sedan pratade pastorn där om

"Live intentionally, not accidentally."

Ungefär "lev avsiktligt, inte oavsiktligt".

Ett svar på de här frågorna kring självkänedom hjälper oss med just det. Att leva med en intention, avsiktligt, inte planlöst och oavsiktligt. Intention ger oss en riktning, en kompass. Det gör att vi kan *agera* i vår omvärld, istället för att *reagera* på den.

Frågorna "vem är jag", och "varför är jag här" har vi pratat om tidigare, när vi hade en predikoserie kring identitet (november 2015). Idag vill jag därför uppehålla mig vid "vart är jag på väg".

Vart är du på väg - och vill du verkligen dit?

En del tänker kanske att "jag tror på Jesus, så jag är på väg till himlen". Det är förvisso sant.

När John Wimber, grundaren av Vineyard-rörelsen, ibland fick frågan om vem han var lär han vid olika tillfällen ha svarat

"I'm just a fat man on my way to heaven."

"Jag är bara en tjock man på väg till himlen". Vi är på väg till himmelriket, Guds rike. Men, vägen *dit* har också betydelse! Vi börjar våra liv tillsammans med Gud och Jesus redan här och nu. Om du tror på Jesus har ditt liv och din resa tillsammans med honom redan börjat.

Jesus visste

På tal om Jesus så visste han vart han ville. I början av Lukasevangeliet när han är i Nasarets synagoga en sabbat och får tillfället att läsa ur Jesajas bok berättas det (Lukas 4:17-21)

När han öppnade den fann han det ställe där det står skrivet: 18Herrens ande är över mig, ty han har smort mig till att frambära ett glädjebud till de fattiga. Han har sänt mig att förkunna befrielse för de fångna och syn för de blinda, att ge de förtryckta frihet 19och förkunna ett nådens år från Herren. 20Han rullade ihop boken och gav den tillbaka till tjänaren och satte sig. Alla i synagogan hade sina blickar riktade mot honom. 21Då började han tala till dem och sade: "I dag har detta skriftställe gått i uppfyllelse inför er som hör mig."

Det här är Jesus "mission statement". Det är därför han är här. Som en god ledare upprepade han det vid olika tillfällen, och på lite olika sätt. I Markus 1:38-39

38Han svarade: "Låt oss gå åt ett annat håll, till byarna här omkring, så att jag kan predika där också. *Det är därför jag har gått ut.*"

och i Markus 10:45

45Människosonen har inte kommit för att bli tjänad utan för att tjäna och ge sitt liv till lösen för många."

Jesus visste vart han var på väg och vad han ville. Han visste också vad han värderade. I Matt 22:36-38 kan vi läsa

36"Är det största budet i lagen?" 37Han svarade honom: "Du skall älska Herren, din Gud, med hela ditt hjärta och med hela din själ och med hela ditt förstånd. 38Detta är det största och första budet. 39Sedan kommer ett av samma slag: Du skall älska din nästa som dig själv. 40På dessa båda bud vilar hela lagen och profeterna."

Målet

Jesus hade självkännedom. Men varför är det viktigt för oss? Vi har redan snuddat vid svaret. Självkännedom ger oss en möjlighet att leva avsiktligt, inte oavsiktligt.

Det ger oss möjligheten att ställa frågan "kommer jag närmre dit jag vill"?

Vad just du specifikt vill, och om du närmar dig det, är det bara Gud och möjligen du själv som kan svara på. Men vi kan läsa om ett av de allmänna, slutliga, målen för oss som Kristna i Johannes 17:20-23. Det är strax innan Jesus grips och blir korsfäst. Han ber först för sina lärjungar, och fortsätter sedan

20Men inte bara för dem ber jag utan också för alla som genom deras ord tror på mig. 21Jag ber att de alla skall bli ett och att liksom du, fader, är i mig och jag i dig, också de skall vara i oss. Då skall världen tro på att du har sänt mig. 22Den härlighet som du har gett mig har jag gett dem för att de skall bli ett och för att liksom vi är ett, 23jag i dem och du i mig, de skall fullkomnas och bli ett. Då skall världen förstå att du har sänt mig och älskat dem så som du har älskat mig.

Jag vet att det här är en ganska komplicerad text, och vi ska inte dyka ned djupt i den. Det gjorde vi när vi diskuterade identitet och frågan "vem är du"? Det vi kan konstatera är att Jesus vill leva i en intim tvåsamhet tillsammans med oss.

Paulus uttrycker liknande tankegångar i flera av sina brev, till exempel skriver han i Kolosserbrevet 3:9b-11

[N]i har ju klätt av er den gamla människan och hennes vanor 10och klätt er i den nya, som förnyas till verklig kunskap och *blir en bild av sin skapare*. 11Då är ingen grek eller jude, omskuren eller oomskuren, barbar, skyt, slav eller fri. Nej, *Kristus blir allt och i alla*.

Guds längtan, och mål med oss, är att vi blir Kristuslika. Det betyder inte att vi alla blir stöpta i samma form och kopior av varandra, likhet innebär inte likformighet eller konformitet.

Hårt arbete

Men vad har det här med självkänedom att göra? Jo, ibland kan man få intrycket av att det här är något som sker plötsligt. Du blir "zappad" av Gud och sedan är du Kristuslik. Men läser man Bibeln inser man ganska snart att så inte är fallet. Det är en process. Till exempel skriver Paulus i Filippébrevet (3:12-15)

12Tro inte att jag redan har nått detta eller redan har blivit fullkomlig. Men jag gör allt för att gripa det, när nu Kristus Jesus har fått mig i sitt grepp. 13Bröder, jag menar inte att jag har det i min hand, men ett är säkert: jag glömmer det som ligger bakom mig och sträcker mig mot det som ligger framför mig 14och löper mot målet för att vinna det pris där uppe som Gud har kallat oss till genom Kristus Jesus. 15Det är så vi skall tänka,

Lite tidigare har han uppmanat församlingen att "arbeta på er frälsning" (Fil. 2:12-13)

12Därför, mina kära, ni som alltid har varit lydiga: arbeta med fruktan och bävan på er frälsning, inte bara så som när jag var hos er utan ännu mer nu när jag är långt borta. 13Ty det är Gud som verkar i er så att ni både i vilja och gärning förverkligar hans syfte.

Ser ni skillnaden mellan vers 12 och 13? Är det vi eller Gud som jobbar? Svaret är JA! Det är både och. Vi samarbetar med Gud genom att upptäcka, erkänna och aktivt jobba med våra brister, men också genom att ha en önskan, vilja och längtan att faktiskt bli av med dem, så att Gud har något att jobba med.

Så det är en process. Genom att lära känna oss själva, genom att få större självkänedom, kan vi förstå och börja samarbeta med Gud på ett mer avsiktligt sätt för att nå det målet. Vi kan leva avsiktligt, inte oavsiktligt. Vi kan agera istället för att bara reagera.

En personlig berättelse

Den här processen kan tidvis vara jobbig. Jag själv har genomlevt en period som jag tror bäst kan beskrivas genom en bild av en smedja. I en smedja så värmer man upp järn, håller det mot ett städ, och sedan bankar man på det med stor hammare. Det här har två syften. Först bankar man för att få ut föroreningar ur materialet, och sedan bankar man för att ge det önskad form. Under den här perioden kände mig som en bit järn på Guds städ.

Jag har haft en väldigt intellektualiserad tro. Missförstå mig rätt, det är inget fel med att använda sitt intellekt. Som vi läste tidigare så vill Gud att vi älskar honom med hela vårt hjärta, själ och *förstånd*. Han har använt förståndet och fortsätter använda den delen hos mig. Men Gud har fått jobba ganska hårt för att, så att säga, få med hjärta och själ också, och balansera den ganska ensidiga och på sätt och vis torftiga tron, med en mycket mer relationell aspekt.

Jag kommer inte glömma en kväll i Strängnäs för ett antal år sedan. Det var precis i slutet av min första läsperiod på Vineyard Institute, och vår lilla studiegrupp, vi var 5 personer, var samlad för förbön för varandra. En av kvinnorna profeterade över mig. Jag kommer inte ihåg de exakta orden, men Gud sa i princip "du *känner till* väldigt mycket om mig, men jag vill att du ska *lära känna* mig". Jag grät, för de orden var så sanna. Jag tror också att det var Guds sätt att förbereda mig på den resa som han sedan har tagit mig på, och som fortfarande pågår.

Det intressanta och spännande är att genom att lära känna Jesus mer och mer, upptäcker vi likheter och skillnader med oss själva. Det innebär att vi lär känna oss själva mer och mer.

Anda

Hänger ni med? Gud vill forma oss och göra oss lika Jesus, och leva tillsammans med oss i en intim tvåsamhet. Genom att lära känna Jesus mer får vi större självkänedom när vi ser var vi är lika, och också olika, Jesus. Självkänedom ger oss möjligheten att avgöra om och hur vi kommer närmre målet.

Så, hur kan vi på ett mer avsiktligt sätt lära känna Jesus mer?

Ett sätt är att ge tid till "andliga övningar". Om du tycker att begreppet låter modernt, eller om du tycker att det låter som något flummigt och hämtat från New

Age, och undrar hur bibliskt det är, kan det bero på terminologin. I till exempel Matteus 6 pratar Jesus om "fromma gärningar" när han pratar om generositet, bön och fasta. Alla tre är klassiska exempel på andliga övningar. Vi kan läsa

1Var noga med att inte utföra era fromma gärningar i människornas åsyn, för att de skall lägga märke till er. Annars har ni ingen lön att vänta hos er fader i himlen.

Så, till exempel när han pratar om bön säger han

5När ni ber skall ni inte göra som hycklarna. De älskar att stå och be i synagogorna och i gathörnen för att människorna skall se dem. Sannerligen, de har redan fått ut sin lön. 6Nej, när du ber, gå då in i din kammare, stäng dörren och be sedan till din fader som är i det fördolda. Då skall din fader, som ser i det fördolda, belöna dig.

Det handlar alltså inte bara om *vad* vi gör, utan också om i vilken *anda* vi gör det. Under vissa omständigheter säger Jesus att vi inte har "någon lön att vänta". En anledning till det tror jag är att en handling, gjord i rätt anda, i sig själv är en del av belöningen. Om din intention är att be för att möta Gud, inte för att andra människor skall se din fromhet, så kommer din bön att ta dig närmre Gud. Men om din intention är att visa din fromhet för människorna runt omkring, då har du ju redan uppnått ditt syfte, du har "fått din lön". Jesus poäng är inte att vi ska undvika att be offentligt, han själv gjorde det vid olika tillfällen, poängen är att hjälpa oss att hålla intentionen klar genom att ta bort eventuella element som kan fresta oss att tänka i andra banor.

Ett exempel

Som jag sa är bön, fasta och generositet exempel på klassiska andliga övningar. Bibelläsning är en annan. Läser man Nya Testamentet hittar man lätt underlag till fler. Matt 5:43-48 kan till exempel utgöra bas för en övning i kärlek.

43Ni har hört att det blev sagt: Du skall älska din nästa och hata din fiende. 44Men jag säger er: älska era fiender och be för dem som förföljer er; 45*då blir ni er himmelske faders söner*. Ty han låter sin sol gå upp över onda och goda och låter det regna över rättfärdiga och orättfärdiga. 46Om ni älskar dem som älskar er, skall ni då ha lön för det? Gör inte tullindrivarna likadant? 47Och om ni hälsar vänligt på era bröder och bara på dem, gör ni då något märkvärdigt? Gör inte hedningarna likadant? 48*Var fullkomliga, så som er fader i himlen är fullkomlig.*

Om vi odlar, eller över oss i, den här typen av kärlek så säger texten att vi blir formade till vår "himmelske faders söner". Med andra ord, om intentionen är den rätta formas vi till att bli mer lika Jesus.

Sommarutmaning

Som jag sa i början så är självkännedom ett stort område. Självkännedom ger oss svaret på frågan vart vi är på väg, och om vi verkligen vill dit. Självkännedom hjälper oss att leva avsiktligt, med intention, inte oavsiktligt och planlöst. Självkännedom ger oss möjligheten att ställa oss frågan om vi kommer närmre vårt mål.

Att ge tid till andliga övningar är ett sätt att samarbeta med Gud, och nå hans mål med mitt och ditt liv. Det är som att ge den Helige Anden ett verktyg för att forma oss till att bli mer lika Jesus. Det är en möjlighet att på ett mer avsiktligt sätt låta Gud forma oss.

Jag skulle vilja bjuda in dig till en spännande sommar. Jag skulle vilja bjuda in dig till att prova att praktisera en andlig övning under sommaren. Jag har ju nämnt några exempel, men skulle vilja passa på att föreslå ytterligare en. Den utformades för snart 500 år sedan av Ignatius av Loyola, en utav grundarna av Jesuitordern. Den har fått ganska stor spridning inom olika delar av kyrkan och förekommer inte så sällan på retreatar. Det är en övning vars syfte är att i Guds närvaro, på daglig basis, öka din självkännedom.

Om du tycker att det låter intressant så har jag några introduktionsblad att dela ut. Mitt förslag är att du läser det, och sedan läser lite mer om övningen på den webadress som finns angiven. ignatianspirituality.com är en del av Loyola Press som drivs av Jesuiterna.